

In het Nederlands

KAAI
THEATER

deel je Klarafestivalervaringen!

#klarafestival18

Daniel Linehan/Hiatus,
Alain Franco & Jean-Luc Plouvier/Ictus
Un Sacre du Printemps

23>24/03/2018 • 19:00 + 21:30 • Kaaitheater
dans/muziek • 45 min.

EXTRA Ontmoet Daniel Linehan en Alain Franco op **vrijdag 23/03** na de voorstelling van 21:30 tijdens het nagesprek.

UN SACRE DU PRINTEMPS

Voor deze ambitieuze groepschoreografie bijt Daniel Linehan zich vast in Stravinsky's meesterwerk *Le Sacre du Printemps*. Hij kiest voor de prachtige versie voor twee piano's, die live wordt uitgevoerd door Jean-Luc Plouvier (van Ictus) en Alain Franco. Het verhaal waarin een tot offer gekozen jong meisje zichzelf dooddanst, ruilt Linehan in voor een onderzoek naar muzikale structuur. Zelf neem je plaats vlakbij de dertien dansers en de pianisten. Die nabijheid zorgt voor een collectief gedeelde energie. Je hoort het hijgen van de dansers en voelt de luchtverplaatsingen langs je gezicht. De performers moeten een manier vinden om te blijven bewegen op de grillige patronen van het muziekstuk. 'Hoe moeten we omgaan met deze steeds sneller veranderende wereld?' lijkt de partituur dwingend te vragen.

- Danser en choreograaf Daniel Linehan verliet in 2007 de Verenigde Staten om aan PARTS te studeren. Hij was de voorbije seizoenen te gast in het Kaaitheater met o.a. *Zombie Aporia*, *Gaze is a Gap is a Ghost*, *dbddb* en *Flood*.

EEN INLEIDING DOOR DANIEL LINEHAN

Linehan, 2015. Nederlandse vertaling door deSingel.

Ik kan geen relevantie vinden in het verhaal van Le Sacre du Printemps zoals het traditioneel wordt geïnterpreteerd: een gemeenschap die eist dat één van haar leden wordt opgeofferd. Als ik naar de muziek luister, hoor ik dit verhaal van opoffering niet; ik hoor de dood niet. Ik hoor vibratie, een woord dat ook gedefinieerd zou kunnen worden als levendigheid.

Ooit werd aan Stravinsky gevraagd waarvan hij in Rusland het meeste hield. Zijn antwoord: 'Het geweld van de Russische lente die binnen een uur leek te beginnen, en waarbij de ganse aarde als het ware openbrak. Dat was in mijn jeugd elk jaar de meest fantastische gebeurtenis.' In de partituur van *Le Sacre du Printemps* zitten veel scherpe breukmomenten die doen denken aan deze 'hevige Russische lente', namelijk wanneer de muziek van het ene motief overspringt naar het volgende, vaak zonder duidelijke overgang, zonder gevoel van uitwerking of oplossing zoals in traditionelere muziek. Vele commentatoren zagen een verband tussen de hevige breuken in zijn partituur, en het geweld dat een jaar na de Parijse première van *Le Sacre du Printemps* zou losbarsten, toen Europa verwoest werd door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog.

In zijn boek *Violence* stelt Slavoj Žižek dat er buiten de zichtbare vormen van geweld (oorlog, vuurgevechten, rellen), ook een onzichtbare vorm van geweld bestaat die behoort tot het status-quo. Wanneer het vlot functioneren van onze economische en politieke systemen overgelaten wordt om zonder onderbreking hun onvermijdelijke loop te volgen, houdt dat een vorm in van onzichtbaar geweld tegen bepaalde bevolkingsgroepen. Bijvoorbeeld: velen die ter wereld in ellendige armoede verkeren, hebben met de huidige globale verdeling van welstand en macht nauwelijks een kans om te ontsnappen aan ziekte, ondervoeding en voortijdige dood.

In het licht van dit idee van onzichtbaar geweld van het status-quo kunnen we Stravinsky's partituur en de vele botsende breuken zien als een vorm van anti-geweld, een poging om het onzichtbare geweld van vlotte en efficiënte stroming te breken, de luisteraar te helpen om te wennen aan het idee dat er in zijn muziek geen status-quo bestaat. Wat als de koers die we varen, op elk moment onderbroken kan worden? De huidige toestand moet niet onvoorwaardelijk verdergezet worden totdat we uitkomen op een echt gewelddadige oplossing. De mogelijkheid tot een breuk – dat is wat nog steeds knap is aan de partituur van Stravinsky, honderd jaar na datum. Het is muziek die constant de stroming van het ene muzikale patroon afsnijdt om iets nieuws te beginnen, opnieuw en opnieuw. Het is een partituur vol beginpunten.

In deze choreografische interpretatie van de partituur is *Un Sacre du Printemps* een dans met talloze beginpunten. De dansers verlaten herhaaldelijk de ene toestand om manieren te vinden om verder te gaan in een nieuwe toestand. Veel andere dansen zijn opgebouwd uit schema's die geleidelijk evolueren, maar hier moeten de dansers een middel vinden om door te gaan, ook al is er geen dominant onderliggend schema. Ze moeten verder, en toch kunnen ze niet steunen op een gevoel van continuïteit. Nee, ze moeten een beroep doen op hun talent om telkens opnieuw de confrontatie aan te gaan met de situatie, ook al is er geen voorspelbaar schema.

We merken dat principes als deze voor velen van ons vandaag betekenis hebben. We leven niet in een tijd van stabiele modellen. We kunnen niet voorspellen wat nog komt. Er zijn veel destabiliserende factoren buiten onze individuele controle: klimaatsverandering, muntontwaarding, biogenetische manipulatie, etc. Hoe blijven we nieuwe strategieën vinden om de snel wisselende omstandigheden het hoofd te bieden? Hoe vinden we continuïteit in een tijd die breken met het verleden ophemelt? Hoe creëren we gemeenschappen zonder het gevoel van een gemeenschappelijke geschiedenis? Leven we slechts samen als een losgeslagen groep van geatomiseerde individu's, waarbinnen elk van ons zichzelf beschouwt als een uitzonderlijk 'uitverkorene'? Wat we moeten offeren is misschien wel het belang dat we aan onze eigen individualiteit hechten.

DRIE VRAGEN AAN ALAIN FRANCO

interview door deSingel, 2015.

U had als muziekdramaturg een belangrijke rol in het creatieproces van *Un Sacre du Printemps*. Kan u vertellen hoe die samenwerking met Daniel ontstond en hoe jullie samen te werk gingen?

De samenwerking kwam er in het kader van een workshop die Daniel met laatstejaarsstudenten van P.A.R.T.S leidde in 2013. Dat was ook het jubileumjaar van *Un Sacre du Printemps*. Wij hebben een grondige analyse van de partituur gemaakt maar parallel ook de verschillende versies besproken (o.a. Nijinsky, Bédart, Bausch, Le Roy). Stravinsky was een koele geest, eerder gekant tegen het idee dat muziek überhaupt iets buiten zichzelf zou betekenen. Maar zijn zogenaamde objectieve aanpak heeft wel geleid tot partituren (naast *Le Sacre* o.a. *Petrouschka*, *De Vuurvogel*, *Symfonieën voor Blaasinstrumenten*, *Oedipus Rex*) die sterk stimulerend zijn geweest voor een nieuwe theatraliteit en lichamelijke en in die zin richtinggevend voor de podiumkunsten. Daniel Linehan is heel bewust van een erfenis die beladen is met een veelvoud aan opvattingen over die compositie. Tegelijkertijd zijn we ook met een onbeschreven blad gestart om enkel de compositieprocessen in de partituur op te volgen. We zijn zo op merkwaardige ideeën gekomen, en met name dat de aanwijzing van de uitverkorene niet per se een dramatisch moment voorstelt, en dat er bijgevolg kan nagedacht worden over de evenredigheid tussen de beslisser en de uitvoerder. Iedereen kan hierin vaststellen dat dit een stelling is over een politiek van de verdeling.

Hoe staat u als hedendaags muzikant tegenover Stravinsky's *Le Sacre du Printemps*? Waarin schuilt voor u de waarde van het werk?

Le Sacre du Printemps blijft een unicum in de muziekgeschiedenis. Stravinsky is erin geslaagd om tegelijkertijd een nieuwe esthetiek te scheppen en tevens de apotheose ervan te bereiken: schets, fragment en ontwikkeling genieten er hetzelfde statuut. Dit betekent enerzijds een radicale breuk met een traditie die hij overigens niet bepaald waardeerde – ik heb het over de Duitse – anderzijds een fenomenale synthese van wat zich net voor de uitbraak van de Eerste Wereldoorlog afspeelde. De industrialisering op grote schaal, de urbanisatie en de geboorte van de moderne grootsteden, het afscheid van een op ambacht gebaseerde maatschappij, de opkomst van een 'technische' mens en de vervreemding die er als gevolg ervan ontstond, dit zijn maar enkele elementen waarmee Stravinsky niet enkel geconfronteerd werd, maar ook creatief wist om te gaan. Ik denk dat het vooral het besef is dat een componist letterlijk én figuurlijk 'baanbrekend' werk kan leveren dat vandaag blijft nagalmen. Het idee dat een kunstenaar (zoals dat overigens voor Picasso geldt waar Stravinsky vaak en terecht mee vergeleken wordt) nieuwe fundamenten legt, speculatief omgaat met wat het verloop van de geschiedenis ter beschikking stelt als 'vertering van de tijd'.

U werkt vaker samen met choreografen, waaronder ook Anne Teresa De Keersmaeker. Hoe is het voor u om als muzikant mee te werken aan een danscreatie? En hoe staat u tegenover Daniel's aanpak van choreografie?

Mijn interesse voor dans en choreografie kan men gerust beschouwen als een logisch vervolg op mijn reflectie over podiumkunsten en over het concept 'voorstelling'. De geboorte van de dans - ik heb het over het volwaardig en autonoom kunstdomein, dus niet het ballet - is niet veel ouder dan de *Sacre* (1913). Ik stel vast dat dans belangrijke stellingen formuleert over het ontginnen en het vernieuwen van taalprincipes en politieke modellen. Het kent een praktijk van permanent onderzoek over het collectieve handelen. Dans is in die zin ook een getuigenis over versnelling en beschaving. Daar waar Descartes ooit kon speculeren over de scheiding van lichaam en geest is er vandaag het besef dat die scheiding onbestaande is - wat nog niet betekent dat men ze ook afzweert. Daniel Linehan werkt in ieder geval voort op die ontologische verschuiving en slaagt erin om een esthetiek te ontwikkelen die vragen stelt over de oorsprong van subjectiviteit, het autonoom handelen en het statuut van het beslissen, het niveau van verantwoordelijkheid dat in een gebaar schuilt, eigenlijk het totale lichaam als schommeling van totaliteit.

BIOGRAFIEËN

Daniel Linehan, Hiatus

Met zijn choreografieën bewandelt Linehan de dunne lijn die dans onderscheidt van al het andere. Hij maakt performances vanuit het standpunt van nieuwsgierige amateur, test verschillende interacties tussen dans en niet-dans, op zoek naar ongewone combinaties, tegenstellingen en parallellen tussen teksten, bewegingen, beelden, liedjes, video's en ritmes.

Linehan studeerde dans in Seattle. In 2004 verhuisde hij naar New York waar hij als performer werkte met o.a. Miguel Gutierrez en Big Art Group. Zijn eigen werk kreeg voor het eerst publieke aandacht in 2004, met de solo *Digested Noise*, gepresenteerd in Fresh Tracks (Dance Theater Workshop, New York). Met een team van vier dansers werkte hij in 2005 en 2006 aan *The Sun Came* en *Human Content Pile*. In 2007-2008 was Linehan Movement Research Artist-in-Residence. In 2007 ging Linehans solo *Not About Everything* in première bij Dance Theater Workshop, een stuk dat – in navolging van Linehans komst naar Brussel – is voorgesteld in meer dan 75 theaters wereldwijd.

In 2008 verhuist Linehan naar Brussel waar hij de Research Cycle aan P.A.R.T.S in 2010 afrondt. In België creëert hij *Montage for Three* (2009), *Being Together without any Voice* (2010), *Zombie Aporia* (2011), *Gaze is a Gap is a Ghost* (2012), *Doing While Doing* (2012), *The Karaoke Dialogues* (2014), *Un Sacre du Printemps* (2015), *dbddb* (2015) en *Flood* (2017).

In samenwerking met Michael Helland ontwikkelt Linehan ook *Vita Activa* (2013) een participatief project waarin hij 40 werkzoekenden uitnodigt om samen gedurende één week de theaterstudio in te duiken voor een actieve workshop rond de thema's 'tijd' en 'werk' die uitmondt in een publiek toonmoment. In 2012-2013 werkt Linehan in deSingel ook aan *A No Can Make Space*, een boek waarin hij teksten en poëtische fragmenten uit zijn artistieke praktijk verzamelt en rangschikt in samenwerking met Antwerps grafisch ontwerper Gerard Leysen (Afreux). In het kader van de Performance Room Series van Tate Modern in London maakt hij *untitled duet* (2013) met danseres Anneleen Keppens.

Linehan wordt regelmatig uitgenodigd als gastdocent en mentor bij dansinstellingen wereldwijd. Hij was van Artiste Associé in deSingel Internationale Kunstcampus in Antwerpen en New Wave Associate in Sadler's Wells (Londen, UK) en artiest-in-Residentie in de Opéra de Lille.

Zijn gezelschap Hiatus is sinds 2015 gesteund door de Vlaamse Regering. Daniel Linehan is Creative Associate in deSingel Internationale Kunstcampus van 2017-2021.

Alain Franco

Alain Franco werd geboren in Antwerpen en leeft momenteel in Brussel en Berlijn. Hij studeerde Piano en Muziektheorie in België en Tel Aviv en behaalde een postgraduaat Musicologie van de 20ste eeuw aan IRCAM-EHESS in Parijs. Zijn sterke interesse voor hedendaagse muziek en kunst - als pianist en dirigent - leidden voornamelijk tot samenwerkingen met toonaangevende ensembles en muzikanten in Europa, waaronder het Ensemble Modern (Frankfurt), het Ictus ensemble (Brussel), het Koninklijk Filharmonisch Orkest van Luik, het Orkest van de Opera van Lyon, het Kamermuziekensemble van De Munt (Brussel) en het Oh ton-ensemble (Oldenburg).

Daarnaast - en als een esthetische en artistieke uitbreiding van zijn praktijk - ontwikkelde Alain Franco geleidelijk aan een originele en algehele reflectie op representatie en performance. Dit leidde tot artistieke samenwerkingen met performers, choreografen en theaterregisseurs zoals Anne Teresa De Keersmaeker, Meg Stuart, Thomas Plischke, Kattrin Deufert, Jan Lauwers, Romeo Castellucci, Isabelle Schad, Benjamin Vandewalle, Arkadi Zaides, Daniel Linehan en Karim Bel Kacem.

Alain Franco is momenteel docent en curator van de P.A.R.T.S Research Studios (Brussel), is regelmatig gastdocent aan o.a. de HZT Berlijn en werkt als musicus, performer en muziekdramaturg voor verschillende podium- en choreografische projecten.

Jean-Luc Plouvier

Jean-Luc Plouvier werd geboren in 1963. Na zijn studies Piano en Kamermuziek aan het Conservatorium van Bergen, concentreerde hij zich uitsluitend op 20- en 21ste-eeuwse hedendaagse muziek. Als solist creëerde hij werken van Thierry De Mey, Brice Pauset en Philippe Boesmans. Als kamermuzikant, was hij lid van het Bureau des Pianistes, speelde hij met Jean-Luc Fafchamps, met het Ictus Kwartet en momenteel bij het Ictus Ensemble waarvan hij tevens artistiek coördinator is. Als lid van het team van de Cinematek van Brussel, begeleidt Jean-Luc Plouvier stille films. Hij gaf lessen *Muziek en Cultuur* aan het Marie Haps Instituut in het kader van de opleiding Muziektherapie. Hij schreef muziek voor podiumproducties van choreografen zoals Anne Teresa De Keersmaeker, Nicole Mossoux, Iztok Kovač en Johanne Saunier.

credits

Een choreografie op het muziekstuk *Le Sacre du Printemps* van Igor Stravinsky (versie voor twee piano's), live gebracht door Alain Franco en Jean-Luc Plouvier (Ictus).

choreografie Daniel Linehan | **muziek** Igor Stravinsky (versie voor twee piano's) | **uitgevoerd door** Alain Franco, Jean-Luc Plouvier (Ictus) | **dans & creatie** Jeanne Colin, András Déri, Alexandra Dolgova, Erik Eriksson, Taha Ghauri/Daniel Linehan, James McGinn, Charles Ngombengombe, Krišjānis Sants, Christoffer Schieche, Hagar Tenenbaum/Anneleen Keppens, Roman Van Houtven/Víctor Pérez Armero, Katie Vickers, Tiran Willemse | **muzikale dramaturgie** Alain Franco | **styling** Frédéric Denis | **licht** Elke Verachtert | **geluid** Jeanne Debarsy | **productie** Hiatus (Brussel, BE) | **in samenwerking met** P.A.R.T.S. (Brussel, BE) | **spreiding** België Hiatus | **internationale spreiding** Damien Valette (Parijs, FR) | **uitvoerende productie** Caravan Production (Brussel, BE) | **coproductie** deSingel Internationale Kunstcampus (Antwerpen, BE), Opéra de Lille (FR), Festival de Marseille (FR) | **met de steun van** de Vlaamse Regering | **met dank aan** Vincenzo Casale | **Daniel Linehan/Hiatus is** Creative Associate in deSingel Internationale Kunstcampus (Antwerpen, BE) **en wordt gesteund door** de Vlaamse Regering 2017-2021

Klarafestival krijgt steun van

Vlaanderen
verbeelding werkt

visit.brussels

Yakult

Kaaitheater krijgt steun van

Vlaanderen
verbeelding werkt

Klara

BRUZZ

dS De
Standaard